

УДК 304. 001.18

Пономарьова Ю.С.¹

Дударьов В.В.²

¹ студ. гр. СН-219 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. політ. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Технології соціальної роботи з особами з інвалідністю передбачають послідовність дій фахівця із соціальної роботи, заснованих на його професійній майстерності, індивідуальній техніці, спрямованих на активізацію особистісних ресурсів людини з обмеженими можливостями та досягнення його виходу із важкої життєвої ситуації. Результатом застосування технологій соціальної роботи є повне або часткове відновлення здібностей осіб з особливими потребами до побутової, суспільної та професійної діяльності. Технології соціальної роботи суттєво різняться свого змісту. Назвемо найбільш важливі, які найчастіше застосовуються в практичній діяльності фахівця із соціальної роботи: технологія соціальної реабілітації, соціальної адаптації, соціальної терапії, соціальної діагностики.

Соціальна реабілітація осіб з інвалідністю, як технологія, включає комплекс заходів, спрямованих на відновлення здібностей інваліда до життєдіяльності соціальному середовищі. Соціальна технологія – це система знань про оптимальні способи перетворення та регулювання соціальних відносин та процесів у життєдіяльності людей, а також сама практика застосування оптимальних способів та регулювання соціальних відносин та процесів за певним алгоритмом. Основними технологіями, які застосовуються в установах сфери соціальної політики, є соціальна реабілітація, соціальна адаптація, соціальне прогнозування та соціальна діагностика. Ці технології є базовими, але їх застосування недостатньо, тому що необхідний індивідуальний підхід і більш сучасні технології та методи пристосування молоді з інвалідністю.

Психолого-педагогічна реабілітація – це виховні заходи, спрямовані на те, щоб молода людина з особливостями розвитку опанувала необхідні вміння та навички самообслуговування, отримала освіту. Головна мета цієї діяльності – вироблення у молоді людини впевненості у собі та своїх можливостях, створення установки на активне самостійне життя. У рамках цієї технології проводиться діагностика та професійна орієнтація молоді з обмеженими можливостями здоров'я, навчання їх необхідним трудовим навичкам. Важливим чинником соціалізації є соціокультурна діяльність, оскільки вона залучає молодих людей до спілкування та допомагає відновити їхню самооцінку. Спортивна реабілітація є частиною соціокультурної реабілітації. Заняття спортом та участь у змаганнях для молодих людей з обмеженими можливостями розвивають спілкування, виховують навички роботи у команді. Відновити потребу в особистісно-комунікаційних зв'язках та повернути суспільну свідомість щодо людей з особливими потребами допоможе використання сучасних інформаційних технологій.

Естетичне виховання та культурно-дозвільна діяльність є невід'ємною частиною адаптації молоді людини з осіб з інвалідністю, оскільки забезпечують: входження в нове оточення, розширення кола спілкування, порятунком від комплексу неповноцінності; інтеграція у заняття творчістю; пошук та розвиток здібностей.

Відповідно, актуальне застосування технологій розвитку творчості, таких як музикотерапія, арт-терапія, тощо. Соціально-трудова адаптація молодих людей з інвалідністю включає також комплекс заходів: пристосування виробничого простору до потреб таких людей, адаптацію до вимог виробництва. Але, крім цього, необхідно проводити заходи щодо включення молодих інвалідів до таких подій як суботники, наприклад.

А також дуже важливою є технологія профорієнтації, що дозволяє досліджувати інтереси та розуміти можливості даної категорії населення до навчання та трудової діяльності. У зв'язку з цим у кожному навчальному

закладі або закладі соціальної сфери рекомендується запровадження такої посади як незалежний консультант для тих, хто має труднощі у виборі життєвого шляху. Мета цієї технології – забезпечити соціальну та психологічну самостійність, зміцнити дієздатність молодого людини з інвалідністю.

У рамках розгляду технологій соціальної роботи варто звернути увагу і на методи їх реалізації. З точки зору соціальної роботи, методи можна розглядати у двох значення: з теоретичної точки зору – це засіб, шлях пізнання певних суспільних та особистих процесів; з практичної точки зору – система цілеспрямованих послідовних дій, спрямована на певні якісні зміни об'єкта (суб'єкта), для досягнення певної мети.

В Україні більшість закладів, які здійснюють соціальну роботу з особами з особливими потребами є державними, підпорядковуються Міністерству соціальної політики та мають різну мету та напрями діяльності.

Провівши аналіз та дослідивши специфіку адаптації молодих людей з обмеженими можливостями здоров'я в суспільстві, слід зробити висновок про те, що процес організації соціальної адаптації є актуальним. Важливою для досягнення необхідного рівня соціальної адаптації умовою є впровадження ідеї рівних прав та можливостей у суспільне, а також формування суб'єктної позиції у молодих людей щодо процесу подолання труднощів та прагнення до підвищення ефективності власної соціальної адаптації, в суспільстві. Взаємодоповнення та гармонія цих двох процесів, а також усвідомлення та інтеграція цих ідей у суспільство допоможуть більш ефективно проводити процес соціальної адаптації молодих людей з інвалідністю.